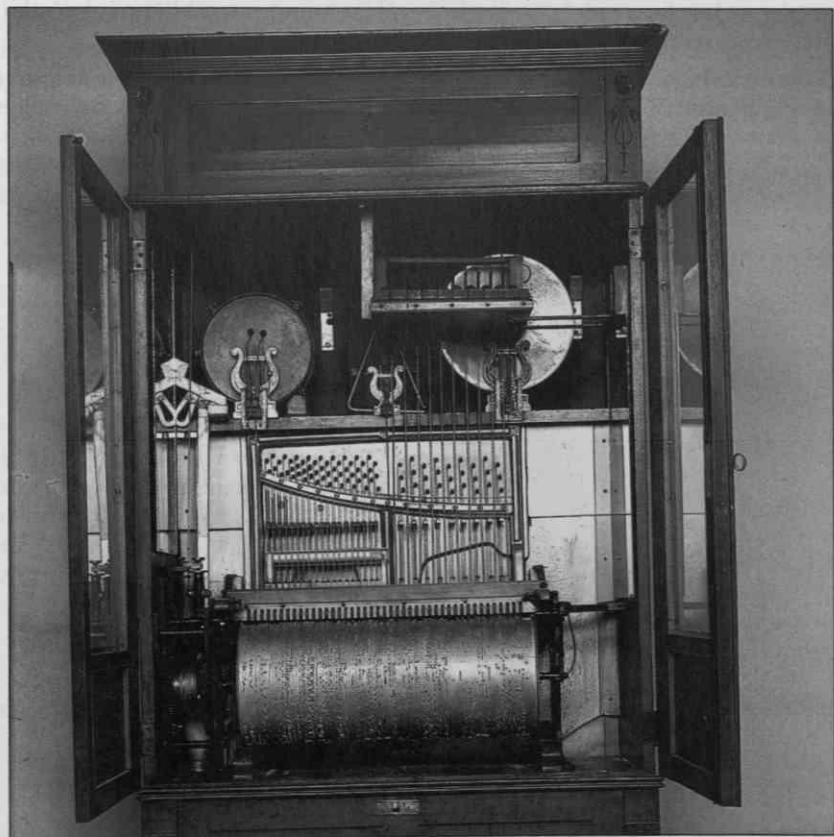

NOVE PRIDOBITVE NEW ACQUISITIONS

GLASBENA OMARA

339

Gotovo ne moremo reči, da je glasbena omara zašla v zbirke SEM-a po naključju. Kot izjemno dragocen, redek kos, ki pa bi bil tudi zelo ilustrativen za našo zbirko glasbenih instrumentov, je bila že dolgo zaželena. Ni dosti zbiralcev, še manj pa je muzejev, ki se lahko pohvalijo s podobnim predmetom. Nemara ji je ugodna konstelacija zvezd pomagala, da se je v letu Gospodovem 1991 znašla v razstavnih prostorih SEM-a v Ljubljani.

Takole je bilo:

Ob razstavi o ljudskih glasbilih in godcih, ki jo je že nekaj časa pripravljala Julijan Strajnar iz Inštituta za slovensko narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, se je tudi nam porodila želja, da bi s sistematičnim zbiranjem povečali našo muzejsko zbirko ljudskih glasbil. Že doslej je bila kar obsežna, tolikšna, da se je kolega Strajnar odločil, da bo pomenila glavnino na razstavi, poleg predmetov, izposojenih pri drugih slovenskih muzejih pa tudi pri zasebnikih. Koncept razstave se je med delom korenito spremenil, tako rekoč poenostavil, izčistil, osredotočil bolj na muzikološki prikaz ljudskih glasbil, odpadla pa je širša ilustracija dogodkov, prizorišč in časov, v katerih je instrument nastopal v zvezi s človekom, tistim, ki je nanj igral, ali tistim ki ga je poslušal. Deloma smo morali z ožjim scenarijem računati tudi zaradi pomanjkanja razstavnega prostora.

Široko razpredene niti ob iskanju predmetov - glasbil, ki so segale v več slovenskih pokrajin, so nam končno prinesle nekaj oprijemljivih naslovov. Končno smo se odločili za zelo lepo ohranjeno glasbeno omaro, ki jo je imel gospod Kramberger iz Zg. Velke, upokojeni direktor sladkogorske tovarne papirja. Dobil jo je v zameno za neki dolg, vendar tudi prejšnji lastnik ni bil prvoten. Tako je curriculum vitae naše pravzaprav dokaj skrivnosten, saj tudi nima nobene oznake izdelovalca. Per analogiam bi sodili, da je izdelek že iz končne, zadnje faze izdelovanja glasbenih avtomatov, približno iz začetka 20. stoletja, narejen pa je bil v eni izmed dunajskih delavnic.

Avtomat ima sedem melodij in dva valja. Melodije so prav poskočne, vendar ne natančno določljive, saj je aparaturna zelo razglašena. Po besedah mojstra Andreja Lenarčiča iz Ljubljane, ki nam omaro pripravlja za igranje, bo treba še kar precej časa, da bodo vsi instrumenti popravljeni.

Velikost: višina 212 cm, širina 100 cm, globina 52 cm.

Obe prednji krili nimata več originalnih, verjetno brušenih šip. V spodnjem delu je spravljen drugi valj.

Avtomatika je narejena tako, da s kovancem, ki ga je treba spustiti v režo na stranski končnici, sprožimo premikanje valja. Pravzaprav je ironija usode, da smo omaro dobili prav v času, ko Slovenci po dolgih letih nismo imeli več kovancev.

Tanja Tomažič

(Foto C. Narobe, 1992)